

Inleiding

KC Ludgerus wil voor iedereen een veilige school zijn. Een veilige school betekent dat wij: het team, MT en ouders, ernaar streven;

- Dat kinderen zich veilig voelen, dat ze vertrouwen hebben in ons, in elkaar, in zichzelf en de mensen om hen heen
- Dat de kinderen de kans krijgen zo veel mogelijk op eigen niveau te presteren
- Het onderwijs zo te organiseren dat leerlingen leren samen te werken
- Dat kinderen niet alleen kennis maar ook sociale en praktische vaardigheden leren die nodig zijn om het samenwerken met de ander mogelijk te maken
- Dat kinderen leren omgaan met gevoelens en emoties van zichzelf (en die van de ander)
- Dat kinderen leren een ander te respecteren en te waarderen
- Dat wij bij de kinderen aandacht willen voor normen en waarden en respect voor ieders culturele en levensbeschouwelijke achtergrond
- Dat kinderen zich ontwikkelen tot zelfstandige personen.

Bij dit alles staat voorop, dat de kinderen zich gelukkig en geborgen voelen op KC Ludgerus en dat leren voor hen een leuke, prettige bezigheid moet zijn. Daarom vinden wij de sfeer waarin een kind zich ontwikkelt van groot belang. De houding van onze leerkrachten is open, bemoedigend, beschermend en positief.

Preventie van pesten hoort bij het creëren van een veilige school. De veiligheid op KC Ludgerus is onder meer te danken aan een goed pedagogisch klimaat waarin het team weet dat zij een voorbeeldfunctie heeft in het omgaan met elkaar, de leerlingen en de ouders.

Pesten komt helaas overal voor, dus ook op scholen. Het kan ingrijpende gevolgen hebben voor iedereen die erbij betrokken is: de pester, de gepeste én de omstanders. Daarom is het belangrijk om pestgedrag snel te herkennen. Het pestprotocol dient ter voorkoming en bestrijding van pestgedrag op onze school, waardoor een veilig pedagogisch klimaat wordt bevorderd.

1. Pestgedrag

Wat is pesten precies en hoe herken je het?

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend 'slachtofferschap'	Hetzelfde slachtoffer
Humor	Kwetsend
Incidenteel	Systematisch
In het zicht van de leerkracht	Achter de rug van de leerkracht

Pesten is wanneer één of meerdere personen vanuit een machtspositie iemand anders herhaaldelijk en voortdurend op een vervelende manier lastigvalt. Dit kan fysiek, verbaal of psychologisch schade toebrengen. Bijvoorbeeld door te schelden, iemand te slaan of iemand te kwetsen.

Gepest worden heeft veel negatieve gevolgen, bijvoorbeeld slechte schoolprestaties, schoolverzuim, eenzaamheid, minder zelfvertrouwen, minder vertrouwen in anderen en psychische klachten als depressiviteit. Die gevolgen kunnen tot ver in de volwassenheid doorwerken. Vaak zijn er naast de pesters en de gepesten ook omstanders bij betrokken.

Soms zie je direct dat een kind of een jongere gepest wordt. Dat kind wordt buitengesloten, krijgt steeds een duw, wordt vernederd of vaak uitgescholden. Maar pesten kan ook achter je rug om gebeuren, bijvoorbeeld in kleedkamers, in de pauze, online of achter in de speeltuin. Dat maakt het lastig om het pestgedrag te zien. Om pesten te herkennen moet je alert zijn op signalen bij alle betrokkenen en letten op de sfeer en de omgang in de groep. (bron: Nederlands Jeugdinstituut)

Pesten is een groepsprobleem. Kinderen die pesten, doen dat meestal om hun eigen sociale positie in de groep te verbeteren, oftewel hun status te verhogen. Pesten gebeurt daarom ook juist als er publiek bij is, want dat geeft betekenis aan het pesten. Door te lachen of een pester op een andere manier aan te moedigen bevestigen zij de pester. (bron: School en Veiligheid)

Op KC Ludgerus is een anti-pestcoördinator aanwezig. De coördinator is het aanspreekpunt als het gaat om pestgedrag en is verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen onze school. Denkt mee met collega's om een positieve groepsvorming te behouden en is gesprekspartner binnen het sociaal veiligheidsbeleid.

Daarnaast hebben de interne contactpersonen (ICP) een rol om de leerlingen, ouders en leerkrachten te adviseren bij aanhoudend ervaren van pestgedrag. De ICPers hebben een eigen procedure die zij volgen als hun hulp wordt gevraagd.

Bij plagen is er geen sprake van machtsongelijkheid en is kortdurend.

2. Preventie

Groepsvorming en elkaar leren kennen

Leerlingen die elkaar goed kennen zijn minder snel geneigd elkaar te pesten en helpen elkaar vaker. Elkaar leren kennen bevordert namelijk begrip, empathie en onderlinge verbondenheid. De leerkracht investeert daarom in kennismakings- en groepsvormingsactiviteiten en laat leerlingen veel met elkaar samenwerken. De leerkrachten op de Ludgerusschool zijn op de hoogte van de fases van de groep door het jaar heen en kunnen het handelen in het sturen op het groepsvormingsproces hierop aanpassen. Deze fases zijn:

Periode	Fases van de groepsvorming
Eerste week/ weken van het schooljaar	Forming, norming
Tot aan de herfstvakantie	Storming
Na de herfstvakantie	Performing
Mei, juni	Adjourning

Forming:

Deze fase kenmerkt door het oriënteren in een nieuwe situatie en duurt bij groepen die elkaar goed kennen soms maar een dag. Kenmerk van deze fase is kennismaking (wie is wie) en oriëntatie (hoe werkt het hier).

Norming:

Deze fase heeft alles te maken met normen, regels en gedragsverwachtingen. De leerkracht is hier belangrijk om te voorkomen dat de normen van de informele leiders van de groep niet richtingsbepalend worden. Dit betekent dat in de eerste schoolweek de klassenregels opgesteld moeten worden.

Storming:

De leerkracht is de formele leider van de groep. Daarnaast ontstaat er binnen een groep een pikorde die bestaat uit informele leiders, meelopers, grappenmakers en stille muisjes. In deze fase van groepsvorming is het belangrijk dat leerlingen om leren gaan met tegenstrijdige belangen.

Performing:

In deze fase staan de rollen in de groep vast, de verhoudingen zijn duidelijk en er heerst rust. Er wordt van en met elkaar geleerd. Het kan zijn dat deze fase niet wordt bereikt.

Adjourning:

Het besef begint door te dringen dat de groep nog weinig tijd met elkaar doorbrengt. Voor groep 8 leerlingen geldt dat deze fase al in het vroege voorjaar kan starten. Kenmerkend is het klitten (elkaar opzoeken) en vitten (afzetten op school of groepsgenoten). Verder vervagen de normen en de groepsregels worden minder nageleefd.

Het creëren van een warme band tussen leerkracht en leerlingen

Een goede relatie tussen leerkracht en leerlingen helpt bij het tegengaan van pesten. Het zorgt voor een positieve sfeer in de klas en bevordert positief gedrag, zoals aardig zijn voor elkaar en elkaar helpen. Bij een sterke band blijken leerlingen ook meer gemotiveerd om in te grijpen bij pesten. Een warme band opbouwen kost tijd en gaat niet altijd vanzelf. Dit vraagt oprechte aandacht, interesse en een positieve benadering. Het is voor leerlingen belangrijk om te weten dat ze kunnen rekenen op de steun van hun leerkracht. Ook helpt het als de leerkracht één op één tijd doorbrengt met de leerlingen.

Een positieve groepsnorm

Op het begin van het schooljaar worden er afspraken met de klas gemaakt over omgangsvormen en gedrag. Door dit met elkaar te doen zorgen we een voor gezamenlijke verantwoordelijkheid en zullen leerlingen zich sneller conformeren. Er worden afspraken voor in de klas maar in de bovenbouw ook over gedrag op sociale media. Wat offline niet oké is, is dat online ook niet. De leerkracht evalueert de afspraken regelmatig en past deze waar nodig aan.

Groepsdynamiek

Het volgen van de groepsdynamiek is belangrijk om vroegtijdig bij te kunnen sturen als dit nodig is. Twee wekeer per jaar maken we gebruik van een monitoringsinstrument. Het eerste meetmoment is al vroeg in het jaar, in november, hierdoor krijgen we meteen inzicht in de dynamiek en onderlinge verhoudingen.

Leerlingen weten vaak als geen ander wat er allemaal speelt in de klas. De leerkracht stelt daarom regelmatig vragen over hoe het gaat in de klas en hoe de kinderen zich voelen. Leerlingen worden aangemoedigd om het te melden als er iets speelt (op school of online).

Goed contact met ouders/verzorgers

Een goede relatie met ouders helpt bij het tegengaan van pesten. Door je samen uit te spreken tegen pestgedrag geef je met elkaar een duidelijke boodschap en stel je een norm. Daarnaast zijn ouders een belangrijke informatiebron. Door in een vroegtijdig stadium signalen met elkaar uit te wisselen kunnen we op tijd ingrijpen en de negatieve gevolgen van pesten zo veel mogelijk voorkomen.

Net als bij leerlingen is de basis voor een vertrouwensrelatie elkaar leren kennen. We vinden het daarom belangrijk met elkaar kennis te maken tijdens het startgesprek aan het begin van het schooljaar.

3. Signaleren en melden

Signalen van een gepeste leerling die wijzen op mogelijk pestgedrag kunnen zijn:

- Vaak betrokken zijn bij opstootjes in de klas of op het schoolplein
- Vaak afwezig zijn
- Vaak met een bijnaam aangesproken worden door klasgenoten
- Vaak klagen over hoofdpijn, buikpijn en andere soortgelijke klachten
- Plotseling slechtere resultaten halen
- Regelmatig als laatste gekozen worden bij het indelen van groepjes
- Vaak alleen zijn tijdens pauzes
- Eerder komen dan de les begint of als laatste blijven hangen
- Extreem reageren op kleine plagerijtjes.

Wanneer valt pestgedrag onder de verantwoording van de school en dient de school te reageren op pesten? Dat geldt bij de volgende situaties:

- In het schoolgebouw
- In de gymzaal en op de route heen en terug
- Op het schoolplein
- In de directe omgeving van de school gedurende 15 minuten vóór en ná schooltijd
- Tijdens buitenschoolse activiteiten georganiseerd door de school

4. Aanpak pestgedrag

Belangrijk bij een vermoeden van pesten is dat de leerkracht de betrokkenen laat weten dat hij ziet wat er gebeurt en dat er wordt aangeboden te helpen. Ondertussen houdt de leerkracht de vinger aan de pols, maar grijp niet direct in. De leerlingen krijgen de kans het zelf op te lossen, eventueel met aanwijzingen van de leerkracht.

De acties die ondernomen worden zijn afhankelijk van de leeftijd van de leerlingen en de situatie. Wanneer kinderen een keer ruzie met elkaar hebben en/of elkaar eens een keer pesten proberen zij er eerst zelf, onder begeleiding van de leerkracht, samen uit te komen.

Bij herhaling van pesterijen/ ruzies of bij ernstig wangedrag van kinderen is het belangrijk om meer actie te ondernemen:

- De leerkracht gaat in gesprek met de gepeste leerling en de ouders. Als het nodig is, kan er doorverwezen worden naar de vertrouwenspersoon
- De leerkracht gaat in gesprek met de pester en andere betrokken kinderen. Er wordt een duidelijke grens gesteld door te laten weten dat het pesten moet stoppen. De leerkracht gaat op zoek naar wat de motivatie van de pester is om te pesten. Door de behoefte te weten kan er samen gekeken worden hoe deze behoefte op een positieve manier vervuld zou kunnen worden
- De leerkracht gaat in gesprek met de ouders/ verzorgers van de pester
- Pesten is een groepsprobleem, daarom geeft de leerkracht inzicht in de verschillende rollen die er bij pesten zijn en welk effect die hebben
- Ouders worden geïnformeerd over voorvallen of incidenten in de klas. Waar nodig worden ouders betrokken bij de aanpak van het pesten. Samen doen we er alles aan om de veiligheid en de sfeer in de klas te herstellen.

5. De rol van de ouders

Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van kinderen die pesten:

- Onderzoek in samenspraak met school de reden van het pestgedrag
- Relativeer niet; het is een serieus probleem dat direct dient te worden aangepakt
- Blijf in gesprek met uw kind en de school
- Stel alles in het werk om het gedrag van uw kind om te zetten tot een positief gedrag
- Complimenteer uw kind als u, samen met school, constateert dat het pestgedrag stopt

6. Rollen binnen de school

Anti-pestcoördinator

De coördinator is het aanspreekpunt als het gaat om pestgedrag en is verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen onze school. Binnen onze school is dat Sanne Hendriks, teamleider.

Vertrouwenspersonen

De vertrouwenspersoon is er voor de leerlingen, ouders en leerkrachten, om hen te adviseren bij aanhoudend ervaren van pestgedrag. Binnen onze school zijn dat Gerda van Dorresteyn en Elja Rietveld.